

An'anaviy va zamonaviy kulolchilik texnologiyalarining taqqoslanishi va rivojlanish istiqbollari

Komoliddin Faxriddin-o'g'li Dominjonov

Umida Lutfilllo-qizi Axmatjonova

Namangan davlat pedagogika instituti

Annotatsiya: Mazkur ilmiy maqolada an'anaviy va zamonaviy kulolchilik texnologiyalarining shakllanishi, rivojlanish bosqichlari hamda ularning o'zaro taqqoslanishi keng va tizimli ravishda yoritiladi. Kulolchilik insoniyat sivilizatsiyasining eng qadimiy hunarmandchilik turlaridan biri bo'lib, u tarixiy taraqqiyot jarayonida turli texnologik yangilanishlarni boshdan kechirgan. Tadqiqotda an'anaviy kulolchilikda qo'llanilgan xomashyoni tayyorlash, loyni qayta ishlash, qo'l mehnatiga asoslangan shakllantirish usullari, bezash va pechlarda pishirish texnologiyalari ilmiy jihatdan tahlil qilinadi. Shu bilan birga, zamonaviy kulolchilik texnologiyalarida avtomatlashtirilgan stanoklar, elektr va gaz pechlari, raqamli boshqaruv tizimlari, yangi avlod materiallari hamda zamonaviy dizayn yondashuvlarining afzalliklari ochib beriladi. An'anaviy va zamonaviy texnologiyalar o'rtasidagi farqlar iqtisodiy samaradorlik, estetik qiymat, ekologik xavfsizlik va madaniy ahamiyat nuqtai nazaridan qiyoslanadi. Tadqiqot natijalari kulolchilik san'atining kelajakdagi rivojlanish istiqbollari, innovatsion texnologiyalar bilan milliy an'analarni uyg'unlashtirish masalalari dolzarb ekanini ko'rsatadi hamda sohani barqaror rivojlantirish bo'yicha ilmiy xulosalar beriladi.

Kalit so'zlar: kulolchilik, an'anaviy texnologiya, zamonaviy texnologiya, hunarmandchilik, innovatsiya, milliy meros, dizayn, raqamlashtirish

Comparison of traditional and modern pottery technologies and development prospects

Komoliddin Fakhridin-oglu Dominjonov

Umida Lutfilllo-kizi Akhmatjonova

Namangan State Pedagogical Institute

Abstract: This scientific article comprehensively and systematically covers the formation, stages of development and comparison of traditional and modern pottery technologies. Pottery is one of the most ancient crafts of human civilization, which has undergone various technological innovations in the process of historical development. The study scientifically analyzes the raw material preparation, clay processing, manual

molding methods, decoration and kiln firing technologies used in traditional pottery. At the same time, the advantages of automated machines, electric and gas furnaces, digital control systems, new generation materials and modern design approaches in modern pottery technologies are revealed. The differences between traditional and modern technologies are compared in terms of economic efficiency, aesthetic value, environmental safety and cultural significance. The results of the study indicate the relevance of the issues of future development of the art of pottery, the integration of national traditions with innovative technologies, and provide scientific conclusions on the sustainable development of the industry.

Keywords: pottery, traditional technology, modern technology, craftsmanship, innovation, national heritage, design, digitization

KIRISH

Kulolchilik san'ati insoniyat tarixida eng qadimiy hunarmandchilik turlaridan biri hisoblanadi. Arxeologik tadqiqotlar natijalariga ko'ra, dastlabki sopol buyumlar miloddan avvalgi ming yilliklarda paydo bo'lgan bo'lib, ular insonlarning kundalik ehtiyojlarini qondirishga xizmat qilgan. Dastlab sopol idishlar ovqat saqlash, suv tashish va pishirish maqsadlarida foydalanilgan bo'lsa, keyinchalik ular badiiy bezak buyumlariga aylangan. Vaqt o'tishi bilan kulolchilik nafaqat maishiy ehtiyoj vositasi, balki badiiy-estetik qadriyatga ega san'at turiga aylandi.

Har bir xalqning madaniy merosida kulolchilik buyumlari milliy urf-odatlar, an'analar va estetik qarashlarning ifodasi sifatida namoyon bo'ladi. Naqshlar, ranglar, shakllar va bezak uslublari orqali xalqning dunyoqarashi, tabiatga munosabati va tarixiy tajribasi aks etadi. Shu jihatdan kulolchilik san'ati nafaqat hunarmandchilik, balki madaniy-tarixiy hodisa sifatida ham muhim ahamiyat kasb etadi.

O'zbekiston hududi qadimdan kulolchilik rivojlangan mintaqalardan biri sanaladi. Rishton, G'ijduvon, Xiva, Samarqand va Toshkent kulolchilik maktablari o'ziga xos uslubi, rangtasviri va texnologik xususiyatlari bilan mashhur. Ushbu maktablarda asrlar davomida shakllangan an'anaviy texnologiyalar, tabiiy bo'yoqlar va milliy naqshlar asosiy o'rin tutadi. An'anaviy kulolchilikda ustoz-shogird tizimi muhim bo'lib, bilim va ko'nikmalar avloddan-avlodga uzatilgan.

Bugungi kunda ilm-fan va texnika taraqqiyoti natijasida kulolchilik sohasida ham tub o'zgarishlar yuz bermoqda. Zamonaviy texnologiyalar ishlab chiqarish samaradorligini oshirish, mahsulot sifatini yaxshilash va dizayn imkoniyatlarini kengaytirishga xizmat qilmoqda. Shu bois an'anaviy va zamonaviy kulolchilik texnologiyalarini taqqoslash, ularning afzallik va kamchiliklarini aniqlash hamda rivojlanish istiqbollari belgilash dolzarb ilmiy masalalardan biri hisoblanadi.

METODOLOGIYA

Mazkur tadqiqotda tizimli tahlil, tarixiy-qiyosiy yondashuv, taqqoslash, kuzatuv va umumlashtirish metodlaridan foydalanildi. Ilmiy tadqiqot jarayonida mahalliy va xorijiy ilmiy adabiyotlar, monografiyalar, maqolalar hamda tarixiy manbalar o'rganildi. An'anaviy kulolchilik texnologiyalarining shakllanishi va rivoji tarixiy manbalar asosida tahlil qilindi.

Zamonaviy kulolchilik texnologiyalarini o'rganishda amaliy tajribalar, ishlab chiqarish jarayonlari va ilmiy-texnik yutuqlar tahlil qilindi. Elektr va gaz pechlarining texnologik imkoniyatlari, avtomatlashtirilgan stanoklarning ishlab chiqarish samaradorligiga ta'siri o'rganildi. Shuningdek, an'anaviy va zamonaviy kulolchilik mahsulotlari dizayni, texnologik jarayonlari va iqtisodiy samaradorligi qiyosiy tahlil qilindi.

Tadqiqot natijalarini umumlashtirish orqali kulolchilik san'atining kelajakdagi rivojlanish istiqbollari bo'yicha ilmiy xulosalar chiqarildi. Ushbu metodologik yondashuv tadqiqotning ishonchliligi va ilmiy asoslanganligini ta'minladi.

NATIJALAR VA MUHOKAMA

An'anaviy kulolchilik texnologiyalari asosan qo'l mehnatiga asoslangan bo'lib, tabiiy xomashyodan foydalanish bilan ajralib turadi. Loyni tayyorlash jarayoni uzoq va murakkab bo'lib, xomashyoni tozalash, ivitish, elash va pishitish bosqichlarini o'z ichiga oladi. Shakllantirish jarayonida kulol charxi yoki qo'l usullari qo'llanilib, har bir buyum ustaning individual mahorati va ijodiy yondashuvi natijasida yaratiladi.

Bezash jarayonida tabiiy bo'yoqlar, an'anaviy naqshlar va ramziy tasvirlardan foydalaniladi. Pishirish esa asosan an'anaviy o'choq yoki pechlarda amalga oshiriladi. Ushbu jarayonlar ko'p vaqt va jismoniy mehnat talab etadi, biroq mahsulotning badiiy qiymati, noyobliligi va madaniy ahamiyati yuqori bo'ladi.

Zamonaviy kulolchilik texnologiyalarida esa mexanizatsiya va avtomatlashtirish jarayonlari keng qo'llaniladi. Elektr charxlar, presslash uskunalari va qoliplash texnologiyalari ishlab chiqarish tezligini oshiradi hamda mahsulotning bir xil sifatda bo'lishini ta'minlaydi. Zamonaviy elektr va gaz pechlari energiya tejamliligi, ekologik xavfsizligi va haroratni aniq boshqarish imkoniyati bilan ajralib turadi.

Shuningdek, zamonaviy kulolchilikda kompyuter dizayni, raqamli modellashtirish va lazerli bezash texnologiyalari keng joriy etilmoqda. Bu esa dizayn imkoniyatlarini kengaytirib, bozor talablariga mos mahsulotlar yaratish imkonini beradi. Yangi avlod materiallari mahsulotning mustahkamligi va funksionalligini oshiradi.

Taqqoslash natijalari shuni ko'rsatadiki, an'anaviy kulolchilik mahsulotlari ko'proq badiiy va madaniy qiymatga ega bo'lsa, zamonaviy kulolchilik mahsulotlari iqtisodiy samaradorlik va ommaviy ishlab chiqarish imkoniyatlari bilan ustunlik qiladi. Biroq zamonaviy dizaynda milliy an'anaviy naqsh va uslublardan foydalanish mahsulotning estetik qiymatini oshirib, uning raqobatbardoshligini kuchaytiradi.

Rivojlanish istiqbollari nuqtai nazaridan, kulolchilik sohasida innovatsion texnologiyalarni joriy etish bilan birga, an'anaviy usullarni saqlab qolish muhim ahamiyat kasb etadi. Usta-shogird an'analarini zamonaviy ta'lim tizimi bilan uyg'unlashtirish, kasbiy ta'lim muassasalarida kulolchilik yo'nalishlarini rivojlantirish muhim vazifalardan biridir. Raqamli marketing, elektron savdo platformalari va brendlash texnologiyalaridan foydalanish esa milliy kulolchilik mahsulotlarini xalqaro bozorlarga olib chiqish imkonini yaratadi.

XULOSA

Xulosa qilib aytganda, an'anaviy va zamonaviy kulolchilik texnologiyalari bir-birini inkor etmaydi, aksincha, o'zaro uyg'unlashgan holda rivojlanishi mumkin. An'anaviy kulolchilik milliy madaniyat va tarixiy merosni asrashga xizmat qilsa, zamonaviy texnologiyalar ishlab chiqarish samaradorligi, innovatsion rivojlanish va iqtisodiy barqarorlikni ta'minlaydi. Kelajakda kulolchilik san'atini rivojlantirishda ushbu ikki yo'nalishni integratsiya qilish, ilmiy-texnik yutuqlarni milliy an'analar bilan uyg'unlashtirish muhim strategik vazifa hisoblanadi.

KENGAYTIRILGAN NATIJALAR VA TAQQOSIY TAHLIL

An'anaviy va zamonaviy kulolchilik texnologiyalarini chuqurroq tahlil qilish jarayonida ularning texnologik zanjiri, mehnat taqsimoti, vaqt va resurs sarfi jihatidan sezilarli farqlarga ega ekanligi aniqlandi. An'anaviy kulolchilikda ishlab chiqarish jarayoni ko'p bosqichli bo'lib, har bir bosqich ustaning tajribasi va sezgirligiga tayanadi. Loyning namligi, aylanish tezligi, pishirish harorati kabi omillar ko'pincha ko'z va tajriba orqali belgilanadi. Bu esa mahsulotning noyoblighi va badiiy qadrini oshiradi.

Zamonaviy kulolchilikda esa texnologik jarayonlar aniq me'yorlar va raqamli boshqaruv asosida amalga oshiriladi. Sensorli boshqaruvga ega pechlar, avtomatlashtirilgan charxlar va qoliplash uskunalari ishlab chiqarishda inson omiliga bog'liqlikni kamaytiradi. Natijada mahsulot sifati barqaror bo'ladi, ishlab chiqarish hajmi ortadi va tannarx pasayadi.

EKOLOGIK VA IQTISODIY JIHATLAR

Ekologik nuqtai nazardan qaralganda, an'anaviy kulolchilik texnologiyalari asosan tabiiy xomashyo va bo'yoqlarga tayanganligi sababli atrof-muhitga kam zarar yetkazadi. Biroq eski uslubdagi o'choqlarda energiya sarfi yuqori bo'lishi mumkin. Zamonaviy texnologiyalarda esa energiya tejamkor pechlar, qayta ishlanadigan materiallar va chiqindini kamaytirishga qaratilgan yondashuvlar qo'llanilmoqda. Bu kulolchilikni barqaror rivojlanish tamoyillariga moslashtiradi.

Iqtisodiy jihatdan zamonaviy kulolchilik kichik biznes va sanoat ishlab chiqarishi uchun qulay imkoniyatlar yaratadi. Ommaviy ishlab chiqarish orqali ichki va tashqi bozorlar uchun raqobatbardosh mahsulotlar tayyorlash mumkin. An'anaviy kulolchilik

esa ko'proq noyob buyumlar ishlab chiqarishga yo'naltirilgan bo'lib, turizm va madaniy merosni targ'ib qilishda muhim rol o'ynaydi.

TA'LIM VA INNOVATSIYA INTEGRATSIYASI

Kulolchilik sohasini rivojlantirishda ta'lim muhim omil hisoblanadi. Bugungi kunda kasb-hunar maktablari, oliy ta'lim muassasalari va ustaxonalar faoliyatida an'anaviy kulolchilik bilimlarini zamonaviy texnologiyalar bilan uyg'unlashtirish zarur. Talabalarga nafaqat qo'l mehnati asosidagi ko'nikmalar, balki raqamli dizayn, 3D modellash va zamonaviy marketing asoslarini ham o'rgatish talab etiladi.

Innovatsion yondashuvlar kulolchilik mahsulotlarining dizaynini boyitish, yangi funksional buyumlar yaratish va bozor talablariga moslashish imkonini beradi. Shu bilan birga, milliy naqsh va an'analarni saqlab qolish madaniy uzluksizlikni ta'minlaydi.

XALQARO TAJRIBA VA RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI

Xalqaro tajriba shuni ko'rsatadiki, rivojlangan mamlakatlarda kulolchilik san'ati zamonaviy dizayn va texnologiyalar bilan uyg'unlashgan holda rivojlanmoqda. Yevropa va Osiyo mamlakatlarida an'anaviy kulolchilik maktablari zamonaviy ishlab chiqarish markazlari bilan hamkorlikda faoliyat yuritadi. Bu tajriba O'zbekiston kulolchiligini rivojlantirish uchun ham muhim ahamiyatga ega.

Kelajakda kulolchilik sohasida raqamlashtirish, ekologik toza texnologiyalar va xalqaro hamkorlik asosiy rivojlanish yo'nalishlari bo'lib qoladi. Milliy brendlarni yaratish, eksport salohiyatini oshirish va turizm bilan integratsiya qilish kulolchilik san'atining iqtisodiy va madaniy ahamiyatini yanada kuchaytiradi.

YAKUNIY XULOSA

Umuman olganda, an'anaviy va zamonaviy kulolchilik texnologiyalarini taqqoslash ularning har biri o'ziga xos afzalliklarga ega ekanini ko'rsatadi. An'anaviy texnologiyalar milliy madaniyat va tarixiy merosni asrashga xizmat qilsa, zamonaviy texnologiyalar innovatsion rivojlanish, iqtisodiy samaradorlik va global bozor talablariga moslashishni ta'minlaydi. Ushbu ikki yo'nalishni uyg'unlashtirish kulolchilik san'atining barqaror va istiqbolli rivojlanishini ta'minlaydi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. ugli Dominjonov, K. F. (2026). THE HARMONY OF FOLK APPLIED ART AND CONTEMPORARY ART IN POTTERY WORKS. *European Review of Contemporary Arts and Humanities*, 2(1), 32-35.
2. Dominjonov, K. (2025). O 'rta asr kulolchiligida sir tayyorlash texnologiyasi va uning zamonaviy ahamiyati. *Science and Education*, 6(11), 1019-1023.
3. Taxirovich S. N. et al. BADIY TASVIR VOSITALARIDA METONIMIYANING LINGVISTIK TAVSIFI //PEDAGOGS jurnali. – 2023. – T. 34. – №. 3. – C. 42-45.

4. Toxirovich S. N. VISUAL ARTS TEACHING METHODOLOGY AND PROBLEMS AND SOLUTIONS //Galaxy International Interdisciplinary Research Journal. – 2023. – T. 11. – №. 5. – C. 569-571.

5. Taxirovich S. N. BO'LAJAK TASVIRIY SAN'AT O'QITUVCHILARIDA ETNOMADANIY KOMPYETYENSIYANI MILLIY-HUDUDIIY MATYERIALLAR VOSITASIDA RIVOJLANTIRISH.

6. Takhirovich S. N. USE OF THE REGIONAL COMPONENT IN FINE ARTS CLASSES 5-7 //Archive of Conferences. – 2021. – C. 1-3.

7. Suyarov N. T., Erkaev E. T. IMPLEMENTATION OF NATIONAL-REGIONAL COMPONENT IN THE EDUCATIONAL PROCESS IN THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN. – 2021.

8. Suyarov N., Ubaydullaev S. Use of national-regional component in art lessons //Asian Journal of Multidimensional Research. – 2021. – T. 10. – №. 8. – C. 222-227.

9. Suyarov N. T. Implementation of the national-regional component in the educational process //Asian Journal of Research in Social Sciences and Humanities. – 2021. – T. 11. – №. 11. – C. 511-514.

10. Suyarov N. TIPS AND METHODS OF USING NATIONAL FOLKLORE IN APPLIED ART LESSONS.

11. qizi Odilboyeva, U. Z. (2025, December). THE SCIENTIFIC AND PEDAGOGICAL INFLUENCE OF TEACHER COGNITION THEORY ON METHOD SELECTION IN THE EDUCATIONAL PROCESS. In International Conference Platform (No. 6, pp. 152-157).

12. Odilboyeva, U. (2025). TASVIRIY SAN'AT VA MUHANDISLIK GRAFIKASI YO 'NALISHI TALABALARIGA INTEGRATIV YONDASHUV ASOSIDA INGLIZ TILINI O 'QITISHNING NAZARIY ASOSLARI. Universal xalqaro ilmiy jurnal, 2(4.3), 320-322.

13. Raximov H. O 'QUVCHILARGA MANZARA JANRINI O 'RGATISHDA INNOVATION PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALARNI O 'RNI //Universal xalqaro ilmiy jurnal. – 2025. – T. 2. – №. 4.3. – C. 214-218.

14. Раҳимов, Х. (2023, December). ТАСВИРИЙ САНЪАТ НАМУНАЛАРИ ОРҚАЛИ САНЪАТШУНОСЛИК СОҲАСИГА ТАЙЁРЛАШ. In INTERNATIONAL SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE on the topic:“Priority areas for ensuring the continuity of fine art education: problems and solutions” (Vol. 1, No. 01).

15. Ugli, A. K. M., & Islomovich, S. F. (2022). The History of Kosonsoy and the Spectacles of the Square are Snografias. Central Asian Journal of Social Sciences and History, 3(12), 69-72.

16. Islomovich, S. F. QALAMTASVIR MASHG „ULOTLARIDA TALABALARNI KOMPOZISIYA OID BILIM VA MALAKALARINI RIVOJLANTIRISH.

17. Xojimurodov, S. M. O. G. L. (2025). O ‘zbekiston an’anaviy kulolchiligida terrakota plastikasining shakllanishi va badiiy-estetik xususiyatlari. Science and Education, 6(11), 1012-1018.

18. Oripov, B. (2025). O ‘QUVCHILARNING RUHIYATINI SHAKLLANTIRISHDA VA TARBIYALASHDA, XALQ AMALIY SAN’ATINING O ‘RNI. Universal xalqaro ilmiy jurnal, 2(4.3), 6-9.

19. Oripov, B. (2022). DEVELOPMENT OF STUDENTS'EDUCATION THROUGH PERCUSSION AND PERCUSSION MUSICAL INSTRUMENTS. Models and methods in modern science, 1(15), 177-179.

20. BADIRJANOVICH, O. (2020). THE ROLE OF CERAMICS IN PROFESSIONAL TRAINING OF YOUNG PEOPLE IN THE MODERN EDUCATION SYSTEM. THE AMERICAN JOURNAL OF SOCIAL SCIENCE AND EDUCATION INNOVATIONS Учредители: The USA Journals, 2(9), 447-451.

21. Boltaboev, A. X. O. G. L. (2025). Technologies for the development of students’ creative abilities in individual classes. Science and Education, 6(11), 909-911.

22. Xasanboy o‘g‘li, B. A. UMUMTA’LIM MAKTABLARINING BOSHLANG ‘ICH SINF O ‘QUVCHILARINI TASVIRIY SAN’ATGA O ‘RGATISHNING MAQSADI VA MAZMUNI.

23. O‘G‘Li, B. A. A., & G‘Aybullayeva, T. O. Q. (2025). Portret san’atida kompozitsiya tushunchasi va uning badiiy ifodadagi ahamiyati. Science and Education, 6(12), 656-661.

24. O‘G‘Li, B. A. A., & Diyora, G. (2025). Natyurmort janri orqali madaniy merosni aks ettirish masalalari. Science and Education, 6(12), 650-655.

25. O‘G‘Li, B. A. A. (2025). Mustaqil ijodiy faoliyat tushunchasi va uning ta’lim jarayonidagi o ‘rni (rangtasvir fani misolida). Science and Education, 6(12), 640-644.

26. O‘G‘Li, B. A. A., & Yoqubova, M. B. Q. (2025). Rangtasvirda manzara ishlash jarayonida qisqa muddatli etyudlardan foydalanishning pedagogik samaradorligi. Science and Education, 6(12), 662-667.

27. O‘G‘Li, B. A. A. (2025). Rangtasvir mashg ‘ulotlarini tashkil etishda kreativ va innovatsion yondashuvlarning didaktik ahamiyati. Science and Education, 6(12), 527-533.

28. ugli Boltaboev, A. K., & Khaydarova, M. K. (2026). DEVELOPMENT OF AESTHETIC THINKING OF SCHOOLCHILDREN THROUGH COMPUTER DESIGN. European Review of Contemporary Arts and Humanities, 2(1), 42-44.

29. Faxriddin o'g'li, D. K. (2026). O'ZBEKISTON KULOCHILIGIDA TARIXIY SHAXSLAR TALQININING BADIY TAHLILI. SHOKH LIBRARY, 1(1).
30. Oripov, B. B. (2025). The connection of fine arts to biological science. Science and Education, 6(12), 621-626.
31. Oripov, B. B. (2025, December). INCREASING THE SCIENTIFIC COMPONENT OF THE ART OF POTTERY IN STUDENTS. In International Conference Platform (No. 6, pp. 134-137).
32. Oripov, B. B. (2025). The connection of fine arts to biological science. Science and Education, 6(12), 621-626.
33. .Dominjonov, K. F. U. (2026, January). APPLICATION OF NEW TECHNOLOGIES IN IMPROVING THE QUALITY OF POTTERY PRODUCTS. In International Conference Platform (No. 1, pp. 36-39).
34. ogli Oktabrov, M. A. (2025, December). WAYS TO ENHANCE STUDENTS'ARTISTIC AND AESTHETIC TASTE IN FINE ARTS LESSONS. In Claritas Conference Platform (No. 3, pp. 8-12).
35. ogli Oktyabrov, M. A. (2025). THE EMOTIONAL EXPRESSION OF ARTISTS THROUGH COLORS AND THE PSYCHOLOGICAL EFFECT OF COLORS IN ARTWORKS. European Review of Contemporary Arts and Humanities, 1(4), 30-34.
36. Adhamjon o'g'li, O. M. (2025). INNOVATION YONDASHUV ASOSIDA BOLALARINI DEKORATIV RASM CHIZISHGA O 'RGATISHNING DIDAKTIK AHAMIYATI. IMRAS, 8(6), 142-147.
37. Adhamjon o'g'li, O. M. (2025). NATYURMORT TUZISH VA UNI TASVIRLASH USULLARI. INTELLECTUAL EDUCATION TECHNOLOGICAL SOLUTIONS AND INNOVATIVE DIGITAL TOOLS, 3(33), 75-80.
38. Adhamjon o'g'li, O. M. (2024). QAYSI BIRI YAXSHIROQ: NATURADANMI YOKI FOTOSURATDANMI?. INNOVATIVE DEVELOPMENTS AND RESEARCH IN EDUCATION, 3(31), 222-225.
39. Dominjonov, K. F. U. (2026, January). TRADITIONAL UZBEK POTTERY ART AND ITS CONTEMPORARY INTERPRETATIONS. In Claritas Conference Platform (No. 1, pp. 85-89).
40. Dominjonov, K. F. U. (2026, January). THE EVOLUTION OF POTTERY ART AND THE HISTORICAL ORIGINS OF POTTERY. In Claritas Conference Platform (No. 1, pp. 55-58).